

УДК 342.951(477)

DOI <https://doi.org/10.32836/2521-6473.2020-1.11>

В. В. Липинський, кандидат юридичних наук, доцент, директор Навчально-наукового інституту права та міжнародно-правових відносин Університету митної справи та фінансів

ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПРИТЯГНЕННЯ ДО ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ЗА ПОРУШЕННЯ ПОРЯДКУ ПРОХОДЖЕННЯ МИТНОГО КОНТРОЛЮ В ЗОНАХ (КОРИДОРАХ) СПРОЩЕНОГО МИТНОГО КОНТРОЛЮ

Після створення у грудні 2018 року Державної митної служби України актуальним постає питання системного вивчення зовнішньоекономічних операцій та визначення їх доцільності, контроль маршрутів руху товарів і транспортних засобів, посилення контролю за здійсненням зовнішньоекономічних операцій з окремими високоліквідними товарами на постійній основі.

За результатами аналізу викритих спроб незаконного переміщення товарів та мінімізації податків під час їх імпорту виявлено системну проблему, пов'язану з наявністю у торговому обігу на території України товарів, транспортних засобів, митне оформлення яких не здійснювалось, через що державний бюджет не отримав у повному обсязі належні митні платежі. Однією з причин такої ситуації на вітчизняному ринку імпортованих товарів є використання несумлінними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності прогалин у чинному законодавстві та вчинення протиправних дій, спрямованих на недекларування товарів і транспортних засобів.

У статті розглянуті і проаналізовані правові аспекти притягнення до відповідальності за порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю. Зроблено висновок про те, що діючим законодавством України врегульовано питання притягнення до адміністративної відповідальності за порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю. При виявленні факту переміщення через митний кордон України особою, яка формою проходження митного контролю обрала проходження (проїзд) через «зелений коридор» товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, або товарів в обсягах, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України, має місце правопорушення, передбачене ст. 471 Митного кодексу України. Для розв'язання проблеми недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, Державною митною службою України доцільно організувати оперативний обмін інформацією з Державною прикордонною службою України та митними адміністраціями іноземних країн.

Ключові слова: митний контроль, митний кордон, митні органи, декларування, порушення митних правил.

V. V. Lipynskiy. The legal aspects of liability for violation of the customs control rules in the simplified customs control zones

The systemic analysis of foreign economic transactions and their expediency, the routes of movement of goods and vehicles, the control of foreign economic transactions with highly liquid goods regards as an important issue due to the creation of State Customs Service of Ukraine in 2018. Counteraction to the violations of customs rules, in particular in the simplified customs control zones (channels) is one of the priority tasks of the State Customs Service of Ukraine.

One of the typical ways of moving goods in violation of customs rules is the movement through the customs border of Ukraine by a person who has chosen the passage (passage) through the "green corridor", goods whose movement through the customs border of Ukraine is prohibited or restricted by the legislation of Ukraine, or goods in volumes exceeding the non-taxable rate of movement across the customs border of Ukraine.

The analysis of exposed attempts of illegal movement of goods and taxes minimization during their import revealed a systemic problem related to the fact, that customs clearance of some goods and vehicles is not being carried out and customs charge is not fully paid to the state budget. One of the reasons for this situation in the market of imported goods is the possibility of using gaps in the current legislation and the failure to declare goods and vehicles.

The article deals with the legal aspects of bringing to account for violation of the customs control rules in the simplified customs control zones (channels). It is concluded that the current legislation of Ukraine regulates the issue of administrative liability for violation of the customs control rules in the simplified customs control zones (channels). The fact of movement of goods, which are prohibited or restricted for transportation across the customs border of Ukraine by the laws of Ukraine, or goods in the quantity exceeding the tax-exempt standard for movement across the customs border of Ukraine, by a person that has opted for passage (carriage) through the "green channel" as a form of customs control is considered as offense under article 471 of the Customs Code of Ukraine. In order to solve this problem the State Customs Service of Ukraine ought to organize regular information exchange with the State Border Guard Service of Ukraine and customs authorities of foreign countries.

Key words: customs supervision, customs border, customs authorities, declaration, customs offense.

Постановка проблеми. Системне вивчення зовнішньоекономічних операцій та визначення їх доцільності, контроль маршрутів руху товарів і транспортних засобів, посилення контролю за здійсненням зовнішньоекономічних операцій з окремими високоліквідними товарами на постійній основі здійснюється Державною фіскальною службою України (далі – ДФСУ) [1, с. 66].

Слід зазначити, що відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 18.12.2018 р. № 1200 «Про утворення державної податкової служби України та державної митної служби України» здійснюється реорганізація Державної фіскальної служби України шляхом її поділу на дві служби: Державну податкову службу України та Державну митну службу України; новостворені служби є центральними органами виконавчої влади з питань забезпечення реалізації державної політики у податковій та митній сферах (відповідно); спрямування та координація діяльності служб здійснюватиметься Кабінетом Міністрів України через Міністра фінансів України; служби є правонаступниками прав та обов'язків реорганізованої ДФС у відповідних сферах діяльності. 06 березня 2019 року Кабінет Міністрів України затвердив постанову № 227 «Про затвердження положень про Державну податкову службу України та Державну митну службу України» [2, с. 75–76].

У попередніх публікаціях ми зазначали: «За результатами аналізу викритих спроб незаконного переміщення товарів та мінімізації податків під час їх імпорту виявлено системну проблему, пов'язану з наявністю у торговому обігу на території України товарів, транспортних засобів, митне оформлення яких не здійснювалось, через що державний бюджет не отримав у повному обсязі належні митні платежі. Однією з причин такої ситуації на вітчизняному ринку імпортованих товарів є використання несумлінними суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності прогалин у чинному законодавстві та вчинення протиправних дій, спрямованих на недекларування товарів і транспортних засобів» [3, с. 44].

Протидія порушенням митного законодавства, зокрема діям, спрямованим на порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, є одним з пріоритетних завдань у діяльності митниць Державної митної служби України.

Одним з характерних способів переміщення товарів з порушенням митних правил є переміщення через митний кордон України особою, яка формою проходження митного контролю обрала проходження (проїзд) через «зелений коридор» товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, або товарів в обсягах, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України.

З огляду на вказане набуває актуальності питання розгляду правових аспектів притягнення до відповідальності за порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Окремим питанням притягнення до відповідальності за вчинення порушень митних правил присвятили свої роботи такі вітчизняні науковці та практичні працівники, як В.В. Варавя, В.В. Ліпінський, А.В. Макаренко, Д.В. Приймаченко, В.В. Ченцов та інші [1–6]. Однак правовим аспектам притягнення до відповідальності за порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю приділено недостатньо уваги.

Мета статті – розглянути і проаналізувати правові аспекти притягнення до відповідальності за порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю.

Виклад основного матеріалу. Упродовж 12 місяців 2018 року митницями ДФС виявлено 48,9 тис. порушень митних правил із вартістю предметів правопорушень на суму 3,4 млрд грн. Порівняно з відповідним періодом минулого року кількість складених протоколів про порушення митних правил збільшилась на 51%, а вартість предметів правопорушення в 2 рази.

У 5,4 тис. справ про порушення митних правил тимчасово вилучено предмети правопорушень на суму 914 млн грн. Сума тимчасово вилучених предметів правопорушень збільшилась на 24%. Найпоширенішими є випадки незаконного переміщення через митний кордон промислових товарів. За вказаний період за скоєння таких порушень було вилучено товарів на суму 568,6 млн гривень. Транспортних засобів вилучено на суму 149,9 млн грн, продовольчих товарів – на 119,3 млн грн, валюти – 76 млн гривень [2, с. 71].

Упродовж 2018 року митницями ДФС задокументовано 1 841 факт порушення митних правил за ознаками правопорушення, передбаченого статтею 471 МК України, тимчасово вилучено товарів на суму 97,7 млн гривень. За результатами розгляду судами справ цієї категорії застосовано конфіскацію товарів на суму 48,03 млн грн та накладено штрафів на суму 4,5 млн гривень. За 10 місяців 2019 року задокументовано 2 138 фактів на суму 57,5 млн грн, застосовано конфіскацію на суму 24,4 млн грн та накладено штрафів на суму 3,4 млн гривень [7].

Частиною першою ст. 1 Митного кодексу України (далі – МКУ) визначено, що законодавство України з питань митної справи складається з Конституції України, цього Кодексу, інших законів України, що регулюють питання, зазначені у статті 7 цього Кодексу, з міжнародних договорів України, згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою України, а також з нормативно-правових актів, виданих на основі та на виконання цього Кодексу та інших законодавчих актів [8].

Усі товари, транспортні засоби комерційного призначення, які переміщуються через митний кордон України, підлягають декларуванню.

Відповідно до ч. 1 ст. 257 МКУ декларування здійснюється шляхом заявлення за встановленою формою (письмовою, усною, шляхом вчинення дій) точних відомостей про товари, мету їх переміщення через митний кордон України, а також відомостей, необхідних для здійснення їх митного контролю та митного оформлення. У разі застосування письмової форми декларування можуть використовуватися як електронні документи, так і документи на паперовому носії або їх електронні (скановані) копії, засвідчені електронним цифровим підписом декларанта або уповноваженої ним особи.

Відповідно до ст. 366 МКУ канал, позначений символами зеленого кольору («зелений коридор»), призначений для декларування шляхом вчинення дій громадянами, які переміщують через митний кордон України товари в обсягах, що не підлягають оподаткуванню митними платежами та не підпадають під встановлені законодавством заборони або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території і не підлягають письмовому декларуванню. Обрання «зеленого коридору» вважається заявою громадянина про те, що переміщувані ним через митний кордон України товари не підлягають письмовому декларуванню, оподаткуванню митними платежами, не підпадають під встановлені законодавством заборони та/або обмеження щодо ввезення на митну територію України або вивезення за межі цієї території та свідчить про факти, що мають юридичне значення.

Громадяни, які проходять (проїжджають) через «зелений коридор», звільняються від подання письмової митної декларації. Звільнення від подання письмової митної декларації не означає звільнення від обов'язкового дотримання порядку переміщення товарів через митний кордон України [8].

Заборони та обмеження під час переміщення товарів через митний кордон України встановлені актами законодавства.

Так, відповідно до ч. 1 ст. 196 МКУ не можуть бути пропущені через митний кордон України:

- товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено законом або міжнародним договором України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України, або відповідно до закону чи міжнародного договору України, згода на обов'язковість якого надана Верховною Радою України;
- товари (крім товарів для власного споживання, що ввозяться громадянами в обсязі та порядку, встановлених статтями 376 і 378 цього Кодексу), на пропуск яких відповідно до закону потрібні документи державних органів, установ та організацій, уповноважених на їх видачу, – в разі відсутності таких документів;
- товари, що переміщуються через митний кордон України з порушенням вимог цього Кодексу та інших законів України.

Крім того, ст. 378 МКУ встановлено обмеження щодо ввезення громадянами товарів на митну територію України, а саме не дозволяється пропуск на митну територію України товарів, що класифікуються в 1–24 групах УКТ ЗЕД та ввозяться громадянами для вільного обігу в будь-яких обсягах (обмеження, встановлене частиною першою цієї статті, не поширюється на алкогольні та тютюнові вироби, що ввозяться громадянами в кількостях та у способи, зазначені у ч. 2 ст. 376 МКУ; харчові продукти вагою до 10 кг в упаковці виробника, що надходять на адресу громадян у міжнародних поштових або експрес-відправленнях; харчові продукти для власного споживання на суму, яка не перевищує еквівалент 200 євро, що ввозяться в порядку та обсягах, визначених Кабінетом Міністрів України; домашніх тварин).

Заборона на переміщення товарів через митний кордон України у відповідному напрямку, зокрема, встановлена:

- статтями 12, 13 Закону України від 15 лютого 1995 року № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори»;
- статтею 6 Закону України від 20 листопада 2003 року № 1296-IV «Про захист суспільної моралі»;
- статтею 28 Закону України від 06 квітня 2000 року № 1645-III «Про захист населення від інфекційних хвороб»;
- статтею 53 Закону України від 13 грудня 2001 року № 2894-III «Про тваринний світ»;
- статтями 14, 22 Закону України від 21 вересня 1999 року № 1068-XIV «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»;
- статтею 3 Закону України від 14 грудня 2004 року № 2231-IV «Про заборону репродуктивного клонування людини»;
- статтею 9 Закону України від 05 травня 1999 року № 619-XIV «Про металобрухт»;
- статтею 1 Закону України від 15 листопада 2001 року № 2786-III «Про заборону ввезення і реалізації на території України етилованого бензину та свинцевих добавок до бензину»;
- статтею 291 Закону України від 01 червня 2000 року № 1770-III «Про радіочастотний ресурс України»;
- статтями 15, 82, 91 Закону України від 25 червня 1992 року № 2498-XII «Про ветеринарну медицину»;
- статтею 35 Закону України від 30 червня 1993 року № 3348-XII «Про карантин рослин»;
- статтею 4 Закону України від 02 березня 1995 року № 86/95-ВР «Про пестициди і агрохімікати»;
- постановою Верховної Ради України від 17 червня 1992 року № 2471-XII, якою затверджено Перелік видів майна, що не може перебувати у власності громадян, громадських об'єднань, міжнародних організацій та юридичних осіб інших держав на території України;

– постановою Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 року № 1147 «Про заборону ввезення на митну територію України товарів, що походять з Російської Федерації», тощо.

Крім того, згідно з ч. 1 ст. 197 МКУ у випадках, передбачених законом, на окремі товари встановлюються обмеження щодо їх переміщення через митний кордон України. Пропуск таких товарів через митний кордон України та/або їх випуск залежно від вимог відповідного закону здійснюються органами доходів і зборів на підставі отриманих від державних органів, інших установ та організацій, уповноважених на здійснення дозвільних або контрольних функцій щодо переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України.

Обмеження на переміщення товарів через митний кордон України у відповідному напрямку, зокрема, встановлено:

– статтею 24 Закону України від 15 лютого 1995 року № 60/95-ВР «Про наркотичні засоби, психотропні речовини і прекурсори» Наркотичні засоби, психотропні речовини та прекурсори;

– статтею 13 Закону України від 21 вересня 1999 року № 1068-XIV «Про вивезення, ввезення та повернення культурних цінностей»;

– статтею 21 Закону України від 20 лютого 2003 року № 549-IV «Про державний контроль за міжнародними передачами товарів військового призначення та подвійного використання»;

– статтею 59 Закону України від 08 лютого 1995 року № 39/95-ВР «Про використання ядерної енергії та радіаційну безпеку»;

– статтею 28¹ Закону України від 05 червня 1997 року № 318/97-ВР «Про видавничу справу»;

– статтею 34¹ Закону України від 05 березня 1998 року № 187/98-ВР «Про відходи»;

– статтею 32 Закону України від 09 квітня 1999 року № 591-XIV «Про рослинний світ»;

– статтею 35¹ Закону України від 08 липня 2011 року № 3677-VI «Про рибне господарство, промислове рибальство та охорону водних біоресурсів»;

– статтею 16 Закону України від 31 травня 2007 року № 1103-V «Про державну систему біобезпеки при створенні, випробуванні, транспортуванні та використанні генетично модифікованих організмів»;

– постановою Кабінету Міністрів України від 24 жовтня 2018 року № 960 «Деякі питання проведення заходів офіційного контролю товарів, що ввозяться на митну територію України (у тому числі з метою транзиту)»;

– постановою Кабінету Міністрів України від 21 травня 2012 року № 434 «Про обсяги та порядок ввезення громадянами на митну територію України харчових продуктів для власного споживання»;

– Положенням про транскордонне переміщення валютних цінностей, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 3;

– Інструкцією про порядок виготовлення, придбання, зберігання, обліку, перевезення та використання вогнепальної, пневматичної, холодної і охолощеної зброї, пристроїв вітчизняного виробництва для відстрілу патронів, споряджених гумовими чи аналогічними за своїми властивостями металевими снарядами не смертельної дії, та патронів до них, а також боєприпасів до зброї, основних частин зброї та вибухових матеріалів, затвердженою наказом Міністерства внутрішніх справ України від 21 серпня 1998 року № 622 (зарєстрований у Міністерстві юстиції України 07.10.1998 за № 637/3077) тощо.

Заборони та обмеження під час переміщення товарів через митний кордон України запроваджуються державними органами з метою забезпечення захисту економічних інтересів держави та суб'єктів господарювання, суспільної моралі, безпеки населення, екології тощо.

За порушення встановленого МКУ порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю, тобто переміщення через митний кордон України особою, яка формою проходження митного контролю обрала проходження (проїзд) через «зелений коридор», товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, або товарів в обсягах, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України встановлена відповідальність, передбачена ст. 471 МКУ. Зазначене порушення тягне за собою накладення штрафу у розмірі ста неоподатковуваних мінімумів доходів громадян, а у разі, якщо безпосередніми предметами правопорушення є товари, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, – також конфіскацію цих товарів.

Слід зазначити, що за неза явлення за встановленою формою точних та достовірних відомостей (наявність, найменування або назва, кількість тощо) про товари, транспортні засоби комерційного призначення, які підлягають обов'язковому декларуванню у разі переміщення через митний кордон України, відповідальність встановлена ст. 472 МКУ (ця стаття застосовується в усіх інших випадках, відмінних від переміщення товарів через «зелений коридор»). Застосування конфіскації за вчинення цього правопорушення є безальтернативним.

Ураховуючи викладене, у разі пом'якшення санкції ст. 471 МКУ у частині скасування стягнення у вигляді конфіскації товарів прогнозованим є значне збільшення кількості спроб перемістити товар з порушенням порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю. Вказане зумовлено тим, що фізичні особи матимуть намір проходити митний контроль через «зелений коридор» навіть у тих випадках, де повинні бути застосовані інші форми митного контролю.

У такому разі, маючи намір уникнути сплати належних митних платежів, або перемістити товари, на які встановлені заборони або обмеження, особи у разі пом'якшення санкції ст. 471 МКУ обмежаться лише накладенням штрафу та уникнуть конфіскації товарів.

Відповідно до ч. 2 ст. 462 МКУ конфіскація товарів, транспортних засобів, зазначених у п. 3 ст. 461 цього Кодексу, може застосовуватися як основне і як додаткове адміністративне стягнення [8].

Відповідно до санкції ст. 471 МКУ конфіскація товарів, переміщення яких через митний кордон заборонено або обмежено, є одним з основних видів адміністративних стягнень і є безальтернативною.

Згідно з ч. 2 ст. 459 МКУ суб'єктами адміністративної відповідальності за порушення митних правил можуть бути громадяни, які на момент вчинення такого правопорушення досягли 16-річного віку, а у разі вчинення порушень митних правил підприємствами – посадові особи цих підприємств.

Ч. 2 ст. 8 Конституції України визначено, що Закони та інші нормативно-правові акти приймаються на основі Конституції України і повинні відповідати їй [9].

Ч. 6 ст. 41 Конституції України встановлено, що конфіскація майна може бути застосована виключно за рішенням суду у випадках, обсязі та порядку, встановлених законом. Відповідно до ч. 2 ст. 522 МКУ справи про порушення митних правил, передбачені статтею 471 МКУ, розглядаються районними, районними у місті, міськими чи міськрайонними судами (суддями).

З огляду на те, що заборони та обмеження під час переміщення товарів через митний кордон України визначаються актами законодавства, порядок застосування конфіскації відповідає вимогам Конституції України, вважаємо, що характер санкцій ст. 471 МКУ забезпечує справедливий баланс між захистом суспільного інтересу і втручанням у право власності конкретної особи.

Відповідно до ч. 3 ст. 197 МКУ обмеження щодо ввезення на митну територію України та вивезення за межі митної території України валютних цінностей, а також порядок переміщення їх через митний кордон України, у тому числі особливості декларування валютних цінностей (зокрема, визначення граничних сум валютних цінностей, які підлягають письмовому або усному декларуванню), можуть встановлюватися Національним банком України.

Крім того, відповідно до частини першої статті 8 Закону України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII «Про валюту і валютні операції» (далі – Закон № 2473) транскордонне переміщення фізичними особами валютних цінностей у сумі, що дорівнює або перевищує еквівалент 10 тисяч євро за офіційним курсом валют, встановленим Національним банком України на день переміщення через митний кордон України, підлягає письмовому декларуванню центральному органу виконавчої влади, що реалізує державну податкову і митну політику, у порядку, визначеному Кабінетом Міністрів України [10].

Згідно з ч. 3 ст. 8 Закону № 2473 порядок транскордонного переміщення валютних цінностей суб'єктами валютних операцій і уповноваженими установами визначається Національним банком України з урахуванням норм частини першої цієї статті.

Пунктом 5 Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 3, визначено, що фізична особа ввозить в Україну та вивозить за межі України готівкову валюту і банківські метали в сумі / вартістю, що не перевищує в еквіваленті 10 000 євро, без письмового декларування митному органу. При цьому фізична особа ввозить в Україну та вивозить за межі України готівкову валюту і банківські метали в сумі / вартістю, що дорівнює або перевищує в еквіваленті 10 000 євро, за умови її письмового декларування митному органу в повному обсязі (пункт 6 зазначеного Положення) [11].

Постановою Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 року № 203 «Деякі питання транскордонного переміщення фізичними особами валютних цінностей» затверджено форму бланка декларації транскордонного переміщення фізичними особами валютних цінностей (далі – декларація) [12].

Відповідно до порядку заповнення декларації у ній зазначаються особисті дані про власника, якщо особа не є власником валютних цінностей вказуються – дані її власника. Також у декларації зазначаються походження і мета використання валютних цінностей: джерело отримання валютних цінностей, наприклад: заощадження, спадок, продаж власності тощо, мета використання (наприклад: придбання власності, капіталовкладення тощо).

Також зазначаємо, що згідно з п. 2 ч. 1 ст. 1 Закону № 2473 валютне регулювання – це діяльність Національного банку України та в установлених цим Законом випадках Кабінету Міністрів України, спрямована на регламентацію здійснення валютних операцій суб'єктами валютних операцій і уповноваженими установами.

Валютна операція – це, зокрема, транскордонний переказ валютних цінностей та транскордонне переміщення валютних цінностей відповідно до п. 1 ч. 1 ст. 1 Закону № 2473.

Відповідно до ч. 1 ст. 2 Закону № 2473 валютне регулювання в Україні ґрунтується на принципах свободи здійснення валютних операцій, що передбачає не тільки право фізичних та юридичних осіб – резидентів придбавати валютні цінності та переміщувати їх через митний кордон України, а й запровадження обмежень і заходів захисту винятково з підстав та у порядку, визначених законом, з метою забезпечення стабільності фінансової системи і рівноваги платіжного балансу України.

Таким чином, питання щодо встановлення суми іноземної валюти, яка дозволяється до переміщення через митний кордон, а також умову її переміщення (без письмового декларування митному органу або з письмовим декларуванням митному органу) віднесено до компетенції Національного банку України.

Питання відповідальності за вчинене правопорушення є невіддільною частиною норм, що встановлюють заборони, тому її настання (*відповідальності*) має бути забезпечена усіма можливостями державного примусу. Тому, на наш погляд, щодо цього слушно зазначив О.В. Карнаухов: «...шляхом добору та вироблення засобів, ужиття необхідних заходів і створення необхідних умов правоохоронної діяльності у подальшому досягає такого стану компетенції правоохоронних органів, який надавав би (*гарантував*) їм можливості виконання завдань з протидії злочинності для виявлення, досудового розслідування, забезпечення судового розгляду і профілактики кримінальних правопорушень» [13, с. 98–99].

Стосовно притягнення до відповідальності осіб за порушення митних правил, передбаченого ст. 471 МКУ, зазначаємо, що згідно з ч. 1 ст. 458 МКУ порушення митних правил є адміністративним правопорушенням, яке є протиправними, винними (умисними або з необережності) діями чи бездіяльністю, що посягають на встановлений цим Кодексом та іншими актами законодавства України порядок переміщення товарів, транспортних засобів комерційного призначення через митний кордон України, пред'явлення їх органам доходів і зборів для проведення митного контролю та митного оформлення, а також здійснення операцій з товарами, що перебувають під митним контролем або контроль за якими покладено на органи доходів і зборів цим Кодексом чи іншими законами України, і за які цим Кодексом передбачена адміністративна відповідальність [8].

Відповідно до ст. 23 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) адміністративне стягнення є мірою відповідальності і застосовується з метою виховання особи, яка вчинила адміністративне правопорушення, в дусі додержання законів України, поваги до правил співжиття, а також запобігання вчиненню нових правопорушень як самим правопорушником, так і іншими особами [14].

Відповідно до ч. 2 ст. 33 КУпАП під час накладення стягнення враховуються характер вчиненого правопорушення, особа порушника, ступінь його вини, майновий стан, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність.

Згідно з ч. 3 ст. 34 КУпАП законами України може бути передбачено й інші обставини, що пом'якшують відповідальність за адміністративне правопорушення. Орган (посадова особа), який вирішує справу про адміністративне правопорушення, може визнати пом'якшувочими і обставини, не зазначені в законі.

У зв'язку з цим цілком погоджуємося з твердженням В.В. Варави, що «...під час адміністративного провадження у справі про порушення митних правил, що здійснюється працівниками митниць ДФС, останні також конче потребують оперативної інформації щодо обставин правопорушення та особи, яка його вчинила» [15, с. 129].

Висновки з дослідження і перспективи подальших розвідок у цьому напрямі. Підсумовуючи вищевикладене, можна констатувати, що діючим законодавством України врегульовано питання притягнення до адміністративної відповідальності за порушення порядку проходження митного контролю в зонах (коридорах) спрощеного митного контролю.

У разі виявлення факту переміщення через митний кордон України особою, яка формою проходження митного контролю обрала проходження (проїзд) через «зелений коридор» товарів, переміщення яких через митний кордон України заборонено або обмежено законодавством України, або товарів в обсягах, що перевищують неоподатковувану норму переміщення через митний кордон України, має місце правопорушення, передбачене ст. 471 МКУ.

У попередніх публікаціях ми наголошували: «Для розв'язання проблеми недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України, ДФСУ доцільно організувати оперативний обмін інформацією з Державною прикордонною службою України та митними адміністраціями іноземних країн» [3, с. 51]. Крім того, слушною є пропозиція Є.О. Легези, а саме: «За участю Державної служби з безпеки на транспорті, Державної прикордонної служби України, ДФС та МВС України провести інвентаризацію та створити єдину базу даних тимчасової реєстрації наявних в Україні автомобілів на іноземних номерах» [16, с. 54].

Список використаних джерел:

1. Ліпінський В.В. Щодо деяких питань судового розгляду справ про порушення митних правил, заведених за ознаками статті 472 Митного кодексу України. *Правова позиція*. 2018. № 2 (21). С. 66–73.
2. Ліпінський В.В. Щодо деяких питань взаємодії органів державної фіскальної служби України та Державної прикордонної служби України під час виявлення ознак порушень митних правил. *Правова позиція*. № 2 (23) 2019. С. 70–77.
3. Ліпінський В.В. Проблемні питання кваліфікації протиправних дій, спрямованих на недекларування товарів, транспортних засобів, що переміщуються через митний кордон України. *Правова позиція*. 2017. № 1 (18). С. 43–52.

4. Ліпінський В.В. Правові аспекти кваліфікації дій, пов'язаних із користуванням чи розпорядженням транспортними засобами особистого користування, ввезеними на митну територію України в митному режимі «транзит». *Правова позиція*. 2016. № 1 (16). С. 68–73.
5. Адміністративна відповідальність за порушення митних правил : Навчальний посібник / За заг. ред. В.В. Ченцова. Київ : Істина, 2010. 208 с.
6. Сучасний стан та перспективи розвитку митних правовідносин в Україні : колективна монографія / за заг. ред. Д.В. Приймаченка. Дніпро : Видавничий дім «Гельветика», 2018. 272 с.
7. Інформація щодо стану боротьби з митними правопорушеннями упродовж 2018 року Державної фіскальної служби України. Київ, 2019. URL: <http://sfs.gov.ua/media-tsentr/novini/365795.html> (дата звернення: 31.01.2020).
8. Митний кодекс України: Закон України від 13 березня 2012 р. № 4495-VI / *Верховна Рада України*. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4495-17> (дата звернення: 31.01.2020).
9. Конституція України: Закон України від 28 червня 1996 р. № 254к/96-ВР / *Верховна Рада України. Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 8.
10. Про валюту і валютні операції: Закон України від 21 червня 2018 року № 2473-VIII / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19> (дата звернення: 31.01.2020).
11. Положення про транскордонне переміщення валютних цінностей: Постанова Правління Національного банку України від 02 січня 2019 року № 3 / Правління Національного банку України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0003500-19> (дата звернення: 31.01.2020).
12. Деякі питання транскордонного переміщення фізичними особами валютних цінностей: Постанова Кабінету Міністрів України від 27 лютого 2019 року № 203 / Кабінет Міністрів України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/203-2019-%D0%BF> (дата звернення: 31.01.2020).
13. Карнаухов О.В. Мета та завдання криміналістичного забезпечення розслідування кримінальних правопорушень. *Вісник АМСУ. Серія: «Право»*, № 1 (14), 2015. С. 98-99.
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення: Закон України від 07 грудня 1984 р. № 8073-X / *Верховна Рада України*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10> (дата звернення: 31.01.2020).
15. Варава В.В. Удосконалення оперативно-розшукового та митного законодавства у контексті проблем викриття кримінальних правопорушень у митній сфері. *Правова позиція*. 2016. № 1. С. 126–131.
16. Легеза Є.О. Імплементация позитивного зарубіжного досвіду митного оформлення, вартості та контролю транспортних засобів у вітчизняне законодавство. *Правова позиція*. 2019. № 4 (25). С. 49–54.